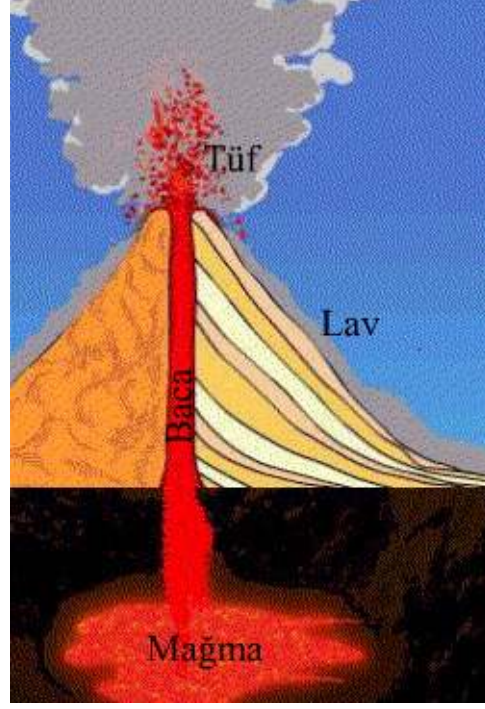

VOLKANİZMA

Yer kürenin derinliklerinde mağma eriyik halde bulunur. Mağma katı haldeki yer kabuğu tarafından tamamen kapatılmıştır. Yerin derinliklerindeki mağmanın yeryüzünde veya yeryüzüne yakın derinliklerdeki faaliyetlerine **volkanizma** denir. Bu tür faaliyetler daha çok yer kabuğunun kırıklı bir yapıya sahip olduğu yerlerde (fay hatları boyunca)oluşmaktadır.

Volkanizma

Lav Çıkışı

Volkan Patlaması Etna Yanardağı

Lav Akışı

Volkanizma sırasında mağma katı, sıvı ve gaz halinde yer yüzüne çıkar. Çıkan sıvı maddelere lav, katı maddelere tuf denir. Gazların çoğu ise su buharıdır.

Volkanizma ile çıkan malzemeler çıktığı yerde birikerek volkan konilerini oluşturur.

Lavların akıcılığı az ise yüzeye çıktıktan hemen sonra katılaşıp dikey istikamette yükseltisi fazla olan volkan dağları oluşur. Bunlara kalkan volkanları denir. ör: Ağrı dağı

Volkan konilerinin tepesinde bulunan çukurluğa **krater** denir.

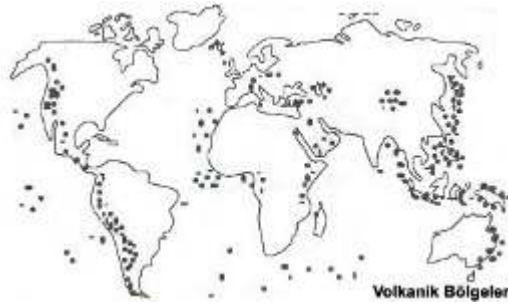
Bazı yanardağlarda ana koni üzerinde oluşmuş yan koniler de olabilir. Bunlara **parazit koni** denir. Ör: Erciyes dağı Volkanik patlamalarla bazı volkanların tepe kısmı uçarak çok büyük çanak oluşur. Bu çanaklara **kaldere** denir. Ör: Nemrut dağı (1441 yılında ikinci kez patlamıştır.)Gaz patlaması

sonucunda Maar çukurları oluşur.(Meke tuzlası ve Acıgöl birer Maar'dır.)

Volkanizmanın Etkileri

- Tek dağlar oluşur.
- Volkanik alanlar maden bakımından zengin olur.
- Topraklar verimli olduğundan nüfus bu alanlarda fazladır.
- Volkanların çevreleri verimli tarım arazileridir.

Yeryüzündeki yanardağların önemli bir kısmı sönmüş bir haldedir. Buna rağmen faal olan volkanların sayısı 500'e yakındır. Faal volkanların önemli bir kısmı Büyük okyanus ve çevresinde toplanmıştır. Çünkü buralarda kıvrılma ve kırılmaların meydana geldiği genç kuşaklardır. Bu nedenle Büyük Okyanus çevresine Pasifik ateş çemberi denilmektedir.

Yeryüzündeki Başlıca Volkanik Bölgeler

- 1)Atlas Okyanusunun orta kesimi,
- 2)Akdeniz ve çevresi
- 3)Doğu Afrika
- 4)Büyük Okyanus çevresi (en fazla bu bölgede görülmektedir. Bu sebeple buraya Pasifik Ateş Çemberi denir.)

Türkiye'deki Başlıca Volkanik Dağlar

- Doğu Anadolu Bölgesindekiler: Ağrı , Tendürek, Süphan, Nemrut.
- İç Anadolu Bölgesi: Erciyes, Hasan dağı Melendiz dağı, Karadağ , Karacadağ.
- Akdeniz Bölgesi: Hassa ve çevresi (Hatay)
- G.D Anadolu Bölgesi: Karacadağ
- Ege Bölgesi: Kula volkanları (En genç volkanik şekiller)